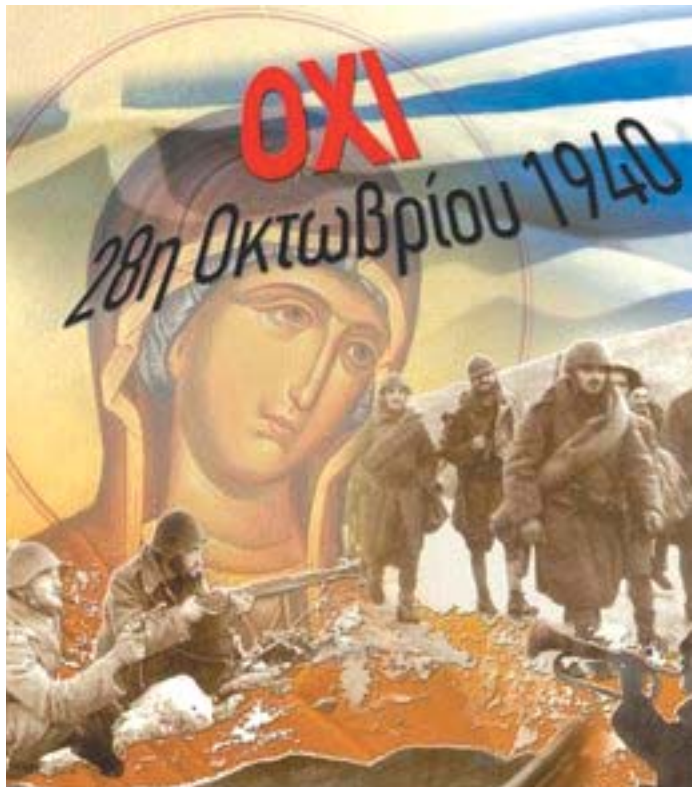

Το οδοιπορικό ενός στρατιωτικού γιατρού

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ 28ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

Εθνικής Αντίστασης, που σε συνδυασμό με τις νίκες των συμμάχων οδήγησαν στην πτώση των δυνάμεων του ναζιστικού και φασιστικού άξονα και στην απελευθέρωση της χώρας μας. Αυτό είναι με λίγα λόγια το ιστορικό πλαίσιο της μεγάλης αυτής ιστορικής επετείου.

Όμως τα Δωδεκάνησα την περίοδο εκείνη είναι σκλαβωμένα, υπό την κατοχή των Ιταλών, που μετά τη συνθήκη της Λωζάνης το 1923, απέκτησαν κυριαρχικά δικαιώματα με βάση το διεθνές δίκαιο και τις διεθνείς συνθήκες.

Και όσο κι αν είναι αντιφατικό και οξύμωρο, από τον ελληνοϊταλικό πόλεμο του 1940, άρχισε να ξαναγεννιέται η ελπίδα ότι μαζί με τη νίκη των ελληνικών και συμμαχικών δυνάμεων, θα ερχόταν επιτέλους και η ώρα της δικής τους απελευθέρωσης.

Η κατάθεση των πολύχρονων και πολυκύμαντων βιωμάτων του στρατιωτικού ιατρού Παύλου Σούμπαση στο «Οδοιπορικό» του αποτελεί πηγή γνώσης και ιστορίας, καθώς φωτίζονται μέσα από την περιγραφή του γεγονότα, μάχες και ηρωικοί αγώνες, με αρχή το Β' Παγκόσμιο πόλεμο και έπειτα.

Ο ίδιος στον πρόλογό του αναφέρει: «...Προσπαθώ να αναδύσω στη μνήμη μου αυθεντικά γεγονότα που σημάδευσαν τη ζωή μου. Η ανάπλαση των γεγονότων με γεμίζει συγκίνηση. Τα δάκρυα είναι πολλές φορές έτοιμα να υγράνουν τα πολύπειρα, πλέον, μάτια μου. Θεωρώ ότι οι ώριμες ιδέες είναι επωφελείς γι' αυτούς που θέλουν να αφομοιώσουν. Για τα ιστορικά γεγονότα δε χρησιμοποίησα κάποια πηγή, απλώς ξαναζούσα με τη θύμηση τα γεγονότα».

Την 28η Οκτωβρίου 1940, σε ηλικία μόλις οκτώ ετών, βίωσε μια από τις σπουδαιότερες ημέρες της εθνικής μας παλιγγενεσίας, το ηχηρό «ΟΧΙ» της Ελλάδας προς τους Ιταλούς και την έναρξη του πολέμου. Γράφει σχετικά: «...Ανύποπτος για το τι θα συμβεί, ένα πρωινό - ήταν 28η Οκτωβρίου του 1940- πήγα, όπως κάθε μέρα στο σχολείο. Μπήκαμε στην τάξη και περιμέναμε τη δασκάλα. Σε λίγο φάνηκε στην πόρτα της τάξης και σηκωθήκαμε, όπως πάντα, και να την υποδεχούμε και να κάνουμε προσευχή, μα η δασκάλα απότομα μας αναγγέλλει: «...Παιδιά καθίστε» και γεμάτη συγκίνηση μας φανερώνει ότι: «...Οι Ιταλοί μας κήρυξαν τον πόλεμο, γιατί δε δεχτήκαμε τους ταπεινωτικούς όρους τους...».

Συνεχίζει: «...Αναστατωμένος και σχεδόν απογοητευμένος προσπάθησα να παίξω με τ' άλλα παιδιά στη χωμάτινη πλατεία. Ξαφνικά, είδαμε να πετά πάνω από τα κεφάλια μας, και σε χαμηλό ύψος, ένα σμήνος αεροπλάνων στα οποία διακρίνονταν οι ελληνικές σημαίες. Αρχίσαμε να χειροκροτούμε και να φωνάζουμε με χαρά. Δεν πέρασε πολλή ώρα και ακούσαμε εκρηξίεις βομβών. Έτρεξα στο σπίτι με το φόβο ζωγραφισμένο στο πρόσωπό μου...

Σε λίγο από το ραδιόφωνο μαθαίνομε ότι οι Ιταλοί του Μουσολίνι, με αρχηγό το γαμπρό του Κόμη Τσιάνο και με ελληνικές σημαίες στα αεροπλάνα τους βομβάρδισαν το κέντρο της Θεσσαλονίκης...». Αυτή η εμπειρία στιγμάτισε χιλιάδες ανθρώπους, οι οποίοι με δάκρυα στα μάτια την ανασύρουν στη μνήμη τους κάθε χρόνο τέτοια ημέρα.

Συγκλονιστική η περιγραφή του στη συνέχεια: «...Εκεί, κάτω στο υπόγειο αισθανόμασταν περισσότερο ασφαλείς... μας έβαλαν να προσευχόμαστε γονατιστοί και να κάνουμε δεήσεις στην Αρχιστρατήγο Παναγία. Η ατμόσφαιρα απέπνεενάματα ορθόδοξης μέθεξης και κατανυκτικής παρακλητικής διάθεσης...». Συνεχίζει: «Τώρα που ξαναθυμάμαι τις στιγμές εκείνες, καταλαβαίνω ότι τα παλικάρια του πυροβολικού μας δεν έπαζαν. Αρκετά αεροπλάνα του εχθρού είχαν καταστραφεί και οι αερομαχίες με τα λιγοστά αεροπλάνα μας ήταν όλες ηρωικές και επιτυχείς. Οι μέρες περνούσαν, οι βομβαρδισμοί συνεχίζονταν και η αγωνία μας μετατράπηκε σε σιγή. Οι ελληνικές ένοπλες δυνάμεις άρχισαν να παίρνουν την πρωτοβουλία των επιχειρήσεων... Η μητέρα μου βαθειά θρησκευόμενη ύπαρξη πίστευε ότι ο Θεός βοηθάει τους αγωνιστές και προπάντων αυτούς που είναι πραγματικοί άνθρωποι».

Οι συγκινήσεις που βίωσε ήταν ανεπανάληπτες. Περιγράφει: «Ο Ελληνικός στρατός της Αλβανίας μπήκε στην Κορυτσά. Ο στρατός προχωρά ακάθεκτος, η υπερηφάνεια μας ήταν απεριόριστη. Οι καμπάνες κάθε τόσο χτυπούσαν για τις ελληνικές νίκες. Οι βομβαρδισμοί έγιναν παρελθόν και η Αθήνα με διαταγή του Χίτλερ θεωρήθηκε Ιερά Πόλις».

Η γλαφυρή περιγραφή του συνεχίζει αλλού: «Ο χρόνος κυλούσε και οι νίκες του ελληνικού στρατού διαδέχονταν η μια την άλλη. Η καμπάνια της εκκλησιάς όλο και πιο συχνά ηχοούσε χαρμόσινα. Εθνική έξαρση. Θρησκευτική κατάνυξη. Η παρουσία της Παναγίας συνεχώς αποτυπωνόταν στα τζάμια των εκκλησιών και όλοι μιλούσαν για το ελλη-

κό θαύμα... Ο κος Θεόδωρος έφτασε μια μέρα στο χωριό ταλαιπωρημένος και προπαντός απογοητευμένος. Δεν μπορούσε να πιστέψει πως οι ήρωες της Αλβανίας μπορούσαν να καταντήσουν ηττημένοι. Παρ' όλα αυτά το ηθικό του ήταν ακμαίο και μας εμφύχωνε. «Μη σας νοιάζει», μας έλεγε, «κάποτε η νίκη θα είναι με το μέρος μας. Η Ελλάδα εξήσε 400 χρόνια σκλαβιάς και θα αντέξει και τώρα αγωνιζόμενη ενάντια στην τρέλα των ανθρώπων που δεν πιστεύουν σε ηθικές αξίες και ιδανικά».

Η περιγραφή συνεχίζεται με την Απελευθέρωση: «Οι μέρες και οι μήνες περνούσαν και κάποια φωτεινή αυγή, που δεν ήταν όπως οι άλλες - για μας δε τους Έλληνες, φάνηκε σαν τη Μεγαλύτερη Λαμπρή - είδαμε τους Γερμανούς συντεταγμένους να ετοιμάζονται να αποχωρήσουν από την Ελλάδα μέσω του σιδηροδρομικού δικτύου. Ο κόσμος στο Βοτανικό κοντά στην Αγία Μαρκέλλα ξεχύθηκε στους δρόμους... Ύστερα από λίγες μέρες ελευθερώθηκε και η Αθήνα. Η γαλανόλευκη υψώθηκε στην Ακρόπολη. Αντικρίζοντας την η χαρά μας ήταν απερίγραπτη. Δε χορταίναμε να την κοιτάζουμε και να θαυμάζουμε μαζί. Ο κόσμος ξεχύθηκε στους δρόμους. Αγκαλιές και φιλιλιά. Ατμόσφαιρα παραληρημάτων. Οι πρώτες ελληνικές δυνάμεις της Μέσης Ανατολής άρχισαν να φτάνουν...»

Στον επίλογο του «Οδοιπορικού» του ο συγγραφέας αναφέρει μεταξύ άλλων: «... Η ζωή, ευτυχώς, δεν τελειώνει εδώ, συνεχίζει με την ελπίδα η συνέχεια να είναι καλύτερη, ειρηνική, με πραγματική αγάπη για ό,τι μας περιβάλλει. Αν και θυμόμαστε το αρχαίο απόφθεγμα «κοινή γαρ η τύχη και το μέλλον αόρατον», ωστόσο, πρωταρχικός στόχος της ζωής μας, ας γίνει ο πραγματικός και ευγενής αγώνας για τη βίωση και κατάκτηση της ζωής».

Πηγή Υλικού

Το οδοιπορικό ενός στρατιωτικού γιατρού, Δρ. Παύλου Θ. Σούμπαση, Υποστράτηγου ε.α., Ιατρού - Καρδιολόγου, Εκδοτική επιμέλεια: Γιώργος Α. Κογγιουμιτζής, Αθήνα 1998

Υπό μορφή χρονολογίου τα κυριότερα γεγονότα από την έναρξη του Β' παγκοσμίου πολέμου, μέχρι τα χρόνια της Κατοχής.

<p>1 Σεπτεμβρίου 1939 Γερμανική εισβολή στην Πολωνία. Η Γαλλία, η Μεγάλη Βρετανία και οι κτήσεις της κηρύσσουν τον πόλεμο στη Γερμανία. Η Ιταλία από τις 7 Απριλίου του 1939 είχε καταλάβει την Αλβανία.</p>	<p>9 Απριλίου 1940 Γερμανική επίθεση στη Δανία και τη Νορβηγία.</p>	<p>10 Μαΐου 1940 Γερμανική επίθεση στην Ολλανδία, το Βέλγιο και τη Γαλλία, που θα συνθηκολογήσει στις 22 Ιουνίου.</p>	<p>Ιούνιος - Ιούλιος 1940 Η Σοβιετική Ένωση καταλαμβάνει την Εσθονία, τη Λιθουανία, τη Λετονία, τη Βεσσαραβία και άλλα όμορα εδάφη.</p>	<p>Αύγουστος 1940 Οι Ιταλοί εισβάλλουν στην Αίγυπτο και οι Βρετανοί στη Σομαλία.</p>	<p>4 Οκτωβρίου 1940 Συνάντηση Χίτλερ και Μουσολίνι. Καμιά αναφορά για Ελλάδα και Ρουμανία.</p>	<p>28 Οκτωβρίου 1940 Στις τρεις τα ξημερώματα της Δευτέρας, 28 Οκτωβρίου του 1940, για τους Ιταλούς η δεκάτη ογδόη επέτειος από την φασιστική «πορεία προς τη Ρώμη», που έφερε, το 1922, τον Μουσολίνι στην εξουσία, ο Ιταλός πρεσβευτής στην Αθήνα Γκράτσι, επισκέπτεται, στην οικία του, τον πρωθυπουργό της Χώρας, Ιωάννη Μεταξά και του επιδίδει τελεσίγραφο με το οποίο ζητούσε, εντός τριών ωρών, την ελεύθερη διέλευση και στάθμευση των ιταλικών στρατευμάτων στην Ελλάδα. Με τη γαλλική φράση «Alors, c' est la guerre», που σημαίνει «Πόλεμος λοιπόν», ο Μεταξάς απορρίπτει το ιταλικό τελεσίγραφο και απευθύνει διάγγελμα προς τον ελληνικό λαό. Αρχίζει έτσι η ιταλική επίθεση κατά της Ελλάδας, στο αλβανικό μέτωπο, την ώρα που ο λαός διαδηλώνοντας στους δρόμους της Αθήνας κατά της Ιταλίας, τρέχει με ενθουσιασμό να καταταγεί και να πολεμήσει στο μέτωπο. Η Ιταλία επιδιώκει μ' αυτήν την αιφνιδιαστική, ακόμη και για τους συμμάχους της, επίθεση, δύο στόχους: Να δημιουργήσει αντιπερισπασμό στις επιτυχίες του Χίτλερ, βάζοντας φρένο στη γερμανική εξάπλωση στο βαλκανικό χώρο και ταυτόχρονα, να περιορίσει τις βρετανικές θέσεις στη Μεσόγειο. Η Ελλάδα, εμπόδιο σ' αυτές τις φιλοδοξίες, έπρεπε με κάθε τρόπο τιμωρηθεί.</p>
---	--	--	--	---	---	---